

Mustikkasato 2022 ylitti eteläpohjalaisten odotukset

24.8.2022

Kesäkuussa ennakoimme SeAMKissa hyvää mustikkasatoa kuluvalle kesälle mustikan kukintahavaintojen perusteella. Viime aikoina metsissä onkin niin sanotusti voinut kompastua mustikoihin.

Mustikkaa tarvitsee valoa, lämpöä ja kosteutta. Pölyttäjien määrät vaikuttavat merkittävästi satotasoihin. Erityisesti kontukimalaiset ovat keskeisiä mustikan pölyttäjiä. Niiden rooli hyvälle marjasadolle on siis merkittävä. Myös mehiläiset ovat tehokkaita pölyttäjiä, sillä ne keräävät toukkiensa ravinnoksi siitepölyä ja viihtyvät kukissa siksi pitkään. Siitepöly tarttuu mehiläisen karvoihin ja kulkeutuu sen mukana seuraavaan kukkaan. Satomäärän kasvattamisen ohella hyönteispölytys myös tekee marjoista kauniin ja tasalaatuisen muotoisia.

Suotuisat lämmöt ja sateet edistivät kesän 2022 mustikkakasvustojen kehittymistä. Kun kesähalloja ei isommin Etelä-Pohjanmaata sattunut, eikä mittavia hellejaksoja ollut, on mustikoita ollut metsissä runsaasti.

Mustikka kaipaa valoa

Mustikka ei tee marjoja tiheiköissä eikä hoitamattomissa metsissä. Siksi harvennusmänniköt ja -kuusikot ovat hyviä mustikkapaikkoja. Mustikka marjoo harvennetuissa kangasmaiden männiköissä ja kuusikoissa tuottaen satoa 10-25 kg/ha vuodessa.

Heinäkuun puolivälin tienoilla mustikoita sai poimittua kosteista mustikkatyypin kuusikoista ja rahkasammaleisista kangassoistumista. Perinteisillä kankailla marjat olivat heinäkuussa pienikokoisia, mutta viimeaikaiset sateet ovat kasvattaneet mustikoiden kokoa.

Mustikalle kuuluu muutenkin hyvää. Luonnonvarakeskuksen Operaatio Mustikka -hankkeen mukaan mustikka on kasvina metsissämme runsastunut kuluneen 27 vuoden aikana.

Markkinat someen ja vain 5-10 prosenttia marjoista talteen

Muun muassa Facebookissa on markkinoitu mustikoita. Perinteiset marjojen hankintaketjut ovat muuttuneet. Poimijalta suoraan asiakkaalle -toimintaketju on yleistynyt, koska poimijoiden saamat hinnat eivät ns. päätä huimaa. Poimijalta suoraan asiakkaalle -mallissa poimijakin saa hyvän siivun, jos mustikan myyntihinta jää hieman alle torihintojen ja kaupan hintojen.

Metsämarjat ovat herättäneet myös some-keskustelua. Hämmennystä on herättänyt se, ettei metsätalous olekaan hävittänyt mustikkaa Suomesta.

Kokonaisuudessa ja metsäviestinnässä pitää jatkossa huolella eritellä mustikan kasvipeitteisyys, mustikkasadon kokonaismäärät sekä talteen kerätyt marjamäärät. Lopulta metsämarjasadosta kerätään arviolta vain 5-10 prosenttia talteen.

Tämä artikkeli on tehty SUVI-hankkeessa, jota Leader-ryhmä Kuudestaan rahoittaa Kyrönmaalla toimivan YHYRES-Leader -ryhmän kanssa. Suomen metsäkeskus ja Seinäjoen ammattikorkeakoulu ovat hankkeen sisällöntuottajina. Yhteistyötä tehdään virolaisen *Põlvamaan Leader-alueen kanssa.* **MMT Risto LauhanenFT Seliina PäällysahoSeAMK**

Kesän 2022 mustikkasatoa (Kuva: Risto Lauhanen).